

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФИИ И ГЕОИНФОРМАТИКИ
Кафедра почвоведения и геоинформационных систем

ЛУТОХИНА
Елизавета Юрьевна

**РЕТРОСПЕКТИВНЫЙ АНАЛИЗ ДИНАМИКИ
ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ РАЙОНОВ БЕЛАРУСИ
С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ГИС**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат географических наук,
доцент А. С. Семенюк

Допущен к защите

«__» _____ 2025 г.

Зав. кафедрой почвоведения и геоинформационных систем

кандидат сельскохозяйственных наук, доцент

_____ А. Н. Червань

Минск, 2025

РЕФЕРАТ

Лутохина Е. Ю. Ретроспективный анализ динамики землепользования ключевых районов Беларуси с использованием ГИС (дипломная работа). – Минск: БГУ, 2025. – 54 с., 11 рисунков, 5 таблиц, 34 источника, 4 приложения.

Ключевые слова: динамика землепользования, виды земель, ландшафтные провинции, геоинформационное картографирование.

Объект исследования: ключевые административные районы ландшафтных провинций Беларуси.

Предмет исследования: динамика землепользования районов.

Цель исследования – изучение возможностей использования ГИС для создания карт, отражающих структуру видов земель, на основе архивных данных и выявление с использованием метода ГИС-картографирования изменений в распределении структуры земель районов Беларуси.

Исследование проводилось на основе логического, описательного, картографического и геоинформационного методов.

В работе проводилось картографирование архивных материалов с использованием среды ГИС. Была рассмотрена динамика структуры землепользования районов Беларуси, расположенных в разных ландшафтных провинциях, в период с 1860-х по 2024 гг. Анализ динамики структуры земель Беларуси показал, что тенденции изменений за последние десятилетия совпадают с общеевропейскими и характеризуются главным образом увеличением площади лесных земель за счёт сокращения площади сельскохозяйственных земель, а также увеличением площади земель населенных пунктов. Также в работе рассмотрены причины динамики структуры земель анализируемых районов.

Полученные в работе результаты анализа динамики землепользования могут быть применены для целей рационального использования и управления земельными ресурсами.

РЭФЕРАТ

Лутохіна Л. Ю. Рэтраспектыўны аналіз дынамікі землекарыстання ключавых раёнаў Беларусі з выкарыстаннем ГІС (дыпломная работа). – Мінск: БДУ, 2025. – 54 с., 11 малюнкаў, 5 табліц, 34 крыніцы, 4 дадаткі.

Ключавыя словы: дынаміка землекарыстання, віды зямель, ландшафтныя правінцыі, геаінфармацыйнае картаграфаванне.

Аб'ект даследавання: ключавыя адміністрацыйныя раёны ландшафтных правінцый Беларусі.

Прадмет даследавання: дынаміка землекарыстання раёнаў.

Мэта даследавання – вывучэнне магчымасцей выкарыстання ГІС для стварэння карт, якія адлюстроўваюць структуру відаў зямель, на аснове архіўных даных і выяўленне з выкарыстаннем метаду ГІС-картаграфавання змяненняў у размеркаванні структуры зямель раёнаў Беларусі.

Даследаванне праводзілася на аснове лагічнага, апісальнага, картаграфічнага і геаінфармацыйнага метадаў.

У рабоце праводзілася картаграфаванне архіўных матэрыялаў з выкарыстаннем асяроддзя ГІС. Была разгледжана дынаміка структуры землекарыстання раёнаў Беларусі, размешчаных у розных ландшафтных правінцыях, у перыяд з 1860-х па 2024 гг. Аналіз дынамікі структуры зямель Беларусі паказаў, што тэндэнцыі змяненняў за апошнія дзесяцігоддзі супадаюць з агульнаеўрапейскімі і характарызуюцца галоўным чынам павелічэннем плошчы лясных зямель за кошт скарачэння плошчы сельскагаспадарчых зямель, а таксама павелічэннем плошчы зямель населеных пунктаў. Таксама ў рабоце разгледжаны прычыны дынамікі структуры зямель аналізуемых раёнаў.

Атрыманыя ў рабоце вынікі аналізу дынамікі землекарыстання могуць быць прыменены для мэт рацыянальнага выкарыстання і кіравання зямельнымі рэсурсамі.

ABSTRACT

Lutokhina L. Y. A retrospective analysis of the dynamics of land use in key districts of Belarus using GIS (diploma work). – Minsk: BSU, 2025. – 54 p., 11 figures, 5 tables, 34 sources, 4 appendices.

Keywords: dynamics of land use, types of lands, landscape provinces, geoinformation mapping.

The object of research: key administrative districts of landscape provinces of Belarus.

The subject of the research: the dynamics of land use in districts.

The purpose of the research: to study the possibilities of using GIS to create maps reflecting the structure of land types based on archival data and to identify changes in the distribution of land structure in the districts of Belarus using the GIS mapping method.

The research was conducted on the basis of logical, descriptive, cartographic and geoinformation methods.

The work carried out the mapping of archival materials using the GIS environment. The dynamics of the land use structure of the districts of Belarus located in different landscape provinces in the period from the 1860s to 2024 was considered. An analysis of the dynamics of the land structure in Belarus has shown that the trends of change over the past decades coincide with the pan-European ones and are characterized mainly by an increase in the area of forest land due to a reduction in the area of agricultural land, as well as an increase in the land area of settlements. The paper also examines the reasons for the dynamics of the structure of lands of the analyzed districts.

The results of the analysis of the dynamics of land use obtained in the work can be applied for the purposes of rational use and management of land resources.